

CONSIDERACIONS FINALS

La configuració d'un model universitari i de recerca propi fou un dels objectius prioritaris de l'acció del govern de la Generalitat durant els anys 1980-2003. Això no implicava la renúncia a la millora de la cohesió de la política universitària i d'investigació estatal i europea, però en ocasions s'identifica cohesió amb uniformitat, dos conceptes clarament diferents. Precisament entenem que la cohesió adquireix sentit i s'enforteix des de la diversitat. És més, que les pretensions d'uniformitat són empobridores, generen disfuncions per la seva inadaptació a realitats que ineludiblement no són coincidents i legítimament s'orienten cap a objectius que, per bé que siguin un servei a la societat, no tenen perquè ser necessàriament idèntics.

Si l'esmentada voluntat uniformadora pot actuar, amb caràcter general, com un fre a les dinàmiques de progrés i d'innovació, la seva aplicació pot ser molt més negativa encara en l'àmbit universitari on aquestes dinàmiques obertes són consubstancials amb els seus plantejaments. La universitat constitueix un dels principals motors intel·lectuals del progrés d'un país i, lògicament, ha de poder adaptar amb agilitat i plena autonomia els seus plantejaments i la seva organització als canvis que contribueix a impulsar.

Des que Catalunya va assumir les competències en matèria universitària, el govern de la Generalitat s'esforçà per construir, en permanent diàleg amb les universitats, un sistema capaç de donar resposta a les necessitats de formació superior de la població i capaç també d'actuar com a instrument d'equilibri territorial, d'enriquiment cultural i de cohesió social. I ho va fer incorporant fórmules de gestió innovadores, creant instruments (consorcis, fundacions, agències...) que, lluny d'intervencionismes, estimulessin la responsabilitat i la competència.

És evident que en aquells anys s'avançà de manera molt significativa, primer donant satisfacció a la creixent demanda de formació supe-

rior, després incentivant la qualitat i el rendiment de comptes, i finalment consolidant tots aquests actius en una Llei pròpia per donar-li estabilitat. Però el repte és permanent perquè l'evolució també ho és. Per això cal seguir treballant amb esperit crític i autocrític, d'acord amb els referents del món que ens envolta i les exigències de la societat a la qual servim, i amb la responsabilitat afegida de disposar d'un sistema molt més sòlid i potent del que vam rebre.

Un sistema, a més, amb una major capacitat no només de transmetre sinó de generar nou coneixement i de contribuir, així, a donar més consistència al nostre teixit social, servint de suport a l'economia productiva i a la projecció exterior de la nostra realitat socioeconòmica. Tot això gràcies a la implementació d'una política d'R+D, imaginativa i innovadora, per mirar de rendibilitzar al màxim els nostres recursos, tot i no tenir competències transferides. De fet, entenim que la política científica més efectiva hagués hagut de comprendre un continu de decisions i actuacions, que s'iniciaria amb una distribució de competències ni excloents ni idèntiques, sinó complementàries o compartides, entre les diferents administracions, des dels primers nivells de planificació, organització i foment de la investigació fins als de gestió i execució. Però la realitat va ser una altra.

Malgrat això i les subsegüents limitacions pressupostàries amb les quals es va haver d'enfrontar la Generalitat, aquesta va portar a terme una sèrie d'actuacions que li van permetre incidir positivament en els principals àmbits que configuren el teixit científic i tecnològic català. Així, avui, Catalunya disposa d'un Sistema d'R+D més vertebrat i qualificat, tant des del punt de vista individual com institucional, que fa que, per exemple, sigui un centre no només exportador sinó receptor de talent, que ja troba entre nosaltres l'ambient adequat per a desenvolupar el seu potencial creatiu. Aquest és, sens dubte, el camí que ens ha de conduir en un futur, esperem que no massa llunyà, a fer el salt definitiu cap a la societat del coneixement i de la innovació.